T016 BD VII 208-Q1 Chúng Tuyển Tạp Thí Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 208

CHUÙNG KINH TUYEÅN TAÏP THÍ DUÏ Söu taäp: Tyø-kheo Ñaïo Löôïc. Haùn dòch: Ñôøi Dieâu Taàn, Tam taïng Phaùp sö Cöu-ma-la-thaäp.

QUYEÅN 1

1- Ngöôøi coù trí suy nghó: “Tieàn taøi vaät chaát khoâng theå toàn taïi laâu daøi.” Ví nhö ngoâi nhaø ñang bò löûa chaùy, ngöôøi thoâng tueä saùng suoát bieát ñöôïc söùc maïnh cuûa löûa, khi löûa môùi chaùy, ñem gaáp tieàn taøi, vaät chaát ra ngoaøi. Nhaø tuy bò chaùy maø tieàn taøi vaät chaát coøn nguyeân veïn. Sau ñoù taïo nhaø cöûa, môû roäng söï nghieäp toát ñeïp trôû laïi. Ngöôøi trí gieo troàng phöôùc ñöùc, sieâng tu boá thí cuõng thöôøng laøm nhö vaäy. Bieát thaân naøy laø nguy aùch; tieàn taøi, vaät chaát laø voâ thöôøng; gaëp ñöôïc ruoäng phöôùc kòp thôøi gieo gioáng boá thí, ñôøi sau ñöôïc an vui. Cuõng nhö ngöôøi kia laáy vaät cuûa trong nhaø löûa ra, sau söûa laïi nhaø, taïo söï nghieäp, nhôø phöôùc lôïi ñoù maø töï an uûi. Ngöôøi ngu meâ chæ bieát tham tieác, ham hoá kinh doanh tìm caàu roái loaïn, maát trí, neân khoâng löôøng ñöôïc theá löïc cuûa löûa, söùc maïnh cuûa gioù ñoát phaù ñaát ñaù tieâu tan, chæ trong khoaûng khaéc tieâu ma heát saïch. Nhaø cöûa ñaõ khoâng cöùu ñöôïc, tieàn taøi vaät chaát cuõng tieâu maát luoân, laïnh leûo, ñoùi khaùc, khoå ñau suoát ñôøi. Ngöôøi tham tieác cuõng laïi nhö vaäy. Khoâng bieát thaân maïng voâ thöôøng, mau choùng, khoâng theå beàn chaéc, laïi theâm thu goùp, caát giaáu tieàn cuûa, giöõ gìn, meán tieác, cheát ñeán khoâng heïn, thoaét vaäy buoâng tay ra laø ñi khoâng trôû laïi, thaân hình laïnh nhö ñaát, cöùng ñô nhö khuùc caây khoâ, tieàn taøi vaät chaát ñeàu buoâng boû caû. Cuõng nhö ngöôøi ngu buoàn khoå quaù, queân caû söï tính toaùn lo lieäu. Ngöôøi saùng suoát coù trí tueä coù khaû naêng mau giaùc ngoä bieát thaân laø nhö huyeãn, tieàn taøi khoâng theå giöõ gìn, vaïn vaät ñeàu trôû veà voâ thöôøng, chæ coù phöôùc ñöùc laø nôi ñaùng nöông töïa, noù coù theå ñöa ngöôøi ra khoûi khoå ñau vaø cuõng coù theå ñöa ngöôøi ñeán thaønh töïu ñaïo quaû. M 2- Boà-taùt boá thí khoâng tieác thaân maïng. Cuõng ví nhö chuyeän: Vua Thi-tyø duøng thaân boá thí ñeå cöùu maïng chim boà caâu. Trôøi Ñeá Thích ñeán thöû ñeå bieát vua coù taâm trí Boà-taùt hay khoâng. Trôøi Ñeá Thích môùi noùi vôùi trôøi Tyø-thuû-yeát-ma: –Ngöôi haõy hoùa laøm thaân chim boà caâu, ta seõ hoùa laøm chim caét, röôït ngöôi, ngöôi sôï haõi saø vaøo naáp döôùi naùch nhaø vua. Lieàn khi aáy Tyø-thuû bieán thaønh chim boà caâu, Ñeá Thích hoùa laøm thaân chim caét, bay nhanh röôït baét chim boà caâu, boà caâu bay vaøo aån naáp döôùi naùch vua, toaøn thaân run sôï. Khi aáy chim caét bay ñeán ñaäu treân caây, noùi vôùi ñöùc vua:

–Ngaøi haõy traû chim boà caâu laïi cho toâi. Ñoù laø moùn aên cuûa toâi, chaúng phaûi cuûa ngaøi. Vua noùi: –Ta ñaõ phaùt taâm muoán cöùu taát caû chuùng sinh, mong hoï heát khoå. Chim caét noùi: –Ñöùc vua muoán cöùu ñoä taát caû chuùng sinh, toâi cuõng laø moät trong soá chuùng sinh aáy, taïi sao rieâng toâi khoâng ñöôïc

thöông lo, maø coøn ñoaït ñoà aên cuûa toâi? Ñöùc vua ñaùp: –Ngöôi caàn aên thöù gì? Chim caét noùi: –Toâi ñaõ theà laø chæ aên maùu thòt töôi cuûa chuùng sinh môùi gieát. Ñöùc vua phaùt taâm Boà-taùt noùi: –Ta cuõng coù theä nguyeän: "Taát caû chuùng sinh ñeán nöông nôi ta, ta seõ heát loøng cöùu giuùp, khieán cho hoï khoâng gaëp tai naïn." Ngöôi caàn aên gì ta seõ ñem cung caáp cho. Chim caét laïi noùi: –Ñoà aên cuûa toâi laø maùu thòt töôi môùi gieát. Ñöùc vua lieàn nghó: "Ñoà aên naøy thaät khoù kieám. Neáu khoâng saùt sinh laøm sao coù ñöôïc. Khoâng leõ ta gieát moät maïng ñeå cöùu moät maïng?" Khi suy nghó nhö theá, trong loøng ñaõ quyeát ñònh, vua lieàn keâu moät ngöôøi ñeán baûo hoï duøng dao caét thòt nôi veá cuûa mình ñeå boá thí cho chim caét. Chim caét noùi vôùi ñöùc vua: –Neáu ngaøi muoán duøng thòt ñeå cho ta, phaûi ñuùng vôùi leõ coâng baèng, nghóa laø laøm sao cho thòt cuûa ngaøi vaø chim boà caâu baèng nhau môùi ñöôïc. Chôù xem thöôøng vaäy. Ñöùc vua noùi: –Haõy ñem caân ñeán, caân thòt ñeå ñoái xöùng vôùi thaân chim boà caâu. Nhöng laï thay, thaân chim boà caâu laàn laàn naëng theâm, thòt cuûa vua chuyeån thaønh nheï. Vua sai caét heát thòt ñuøi cuûa hai veá, cuõng coøn nheï chöa ñuû; thöù ñeán caét thòt döôùi hai goái, thòt hai vuù, tröôùc ngöïc, sau löng, thòt toaøn thaân ñaõ caét loùc heát maø thaân chim boà caâu vaãn coøn naëng hôn. Khi aáy vua mang caû thaân ñaët vaøo baøn caân, thì môùi naëng baèng thaân chim boà caâu. Chim caét noùi vôùi vua: –Naøy Ñaïi vöông, vieäc naøy khoù laøm thaät, maø sao ngaøi phaûi coá duïng taâm nhö vaäy? Chæ ñem chim boà caâu traû cho ta laø ñöôïc roài! Ñöùc vua noùi: –Boà caâu ñaõ ñeán vôùi ta, seõ khoâng bao giôø traû laïi cho ngöôi. Ta xöa nay ñaõ boû thaân maïng khoâng phaûi ít. Khi chöa vì phaùp môùi meán tieác thaân naøy, nay muoán caàu Phaät ñaïo baùm chaéc vaøo vôùi vieäc höôùng thöôïng, taâm ta quyeát khoâng coù hoái haän. Chö Thieân, Long thaàn, taát caû nhaân daân ñeàu cuøng nhau taùn thaùn: –Vì moät con chim boà caâu nhoû maø phaûi chòu ñau xoùt, ñoäc haïi ñeán theá! Vieäc naøy thaät laø ít coù! Khi aáy quaû ñaát chaán ñoäng lôùn. Tyø-thuû taùn thaùn: –Laønh thay! Ñuùng laø baäc Ñaïi só chaân thaät khoâng hö doái. Ñöôïc nhö theá naøy môùi laø ruoäng phöôùc cho taát caû chuùng sinh Ñeá Thích vaø Tyø-thuû ñeàu hoùa trôû laïi thaân trôøi, lieàn khieán cho thaân cuûa ñöùc vua phuïc hoài nhö cuõ. Ngöôøi caàu ñaïo ñöôïc nhö theá môùi mau thaønh Phaät.

M 3- Ngaøy xöa, moät ngöôøi coù vieäc phaûi ñi xa, lôõ ñöôøng phaûi nguû laïi trong caên nhaø boû hoang. Ñeâm aáy coù moät con quyû vaùc moät xaùc cheát ñeå ôû tröôùc saân, sau ñoù coù moät con quyû khaùc ñi ñeán, noåi giaän la maéng con quyû tröôùc: –Xaùc cheát naøy laø cuûa ta, sao ngöôi mang ñeán ñaây? Hai con quyû ñeàu naém moãi ngöôøi moät tay cuûa xaùc cheát tranh giaønh nhau. Quyû ñeán tröôùc noùi: –ÔÛ ñaây coù ngöôøi, chuùng ta neân ñeán hoûi? Lieàn hoûi: –Ngöôøi cheát naøy ai mang ñeán? Ngöôøi aáy suy nghó: "Hai con quyû naøy coù naêng löïc raát lôùn. Neáu noùi thaät cuõng phaûi cheát, noùi doái cuõng cheát. Caû hai caùch ñeàu khoâng oån, vì sao ta phaûi noùi doái?", neân noùi: –Quyû ñeán tröôùc ñaõ mang ñeán. Quyû ñeán sau raát giaän, naém tay ngöôøi kia böùt ra khoûi thaân, vöùt xuoáng ñaát. Con quyû tôùi tröôùc thaáy vaäy lieàn laáy moät caùnh tay xaùc cheát raùp vaøo. Laàn löôït tieáp ñeán hai chaân, ñaàu vaø hoâng ñeàu bò quyû böùt lìa ra. Quyû ñeán tröôùc

nhanh tay duøng thaân cuûa xaùc cheát raùp vaøo cho ngöôøi kia nhö cuõ. Khi aáy hai con quyû cuøng aên thòt caùi thaân ngöôøi ñöôïc thay, roài lieám mieäng ra ñi. Ngöôøi kia suy nghó: “Thaân ta cha meï sinh ra, ñaõ chöùng kieán hai con quyû aên heát. Nay thaân ta hoaøn toaøn laø thaân theå cuûa keû khaùc. Nhö vaäy ta ñang coù thaân hay khoâng thaân? Neáu cho laø coù thaân thì thaân naøy hoaøn toaøn laø möôïn thaân cuûa keû khaùc. Neáu cho laø khoâng thì thaân hieän nay laø nhö theá naøo ñaây?”. Suy nghó nhö vaäy, taâm ngöôøi kia trôû neân meâ muoäi, gioáng nhö ngöôøi ñieân. Khi trôøi ñaõ höøng saùng, anh ta tìm ñöôøng ñeán moät nôi khaùc, thaáy coù thaùp thôø Phaät vaø chuùng Taêng. Anh ta khoâng hoûi gì khaùc, chæ hoûi chö Taêng: –Thaân naøy coù hay laø khoâng? Caùc thaày Tyø-kheo hoûi: –Ngöôi laø ai? Thöa: –Toâi cuõng khoâng bieát toâi laø ai. Lieàn sau ñoù anh ta vì chuùng Taêng noùi heát vieäc xaûy ra ñeâm hoâm qua. Caùc thaày Tyø- kheo noùi: –Vò aáy bieát roõ ñöôïc phaùp voâ ngaõ, raát deã ñöôïc ñoä thoaùt. Chö Taêng daïy theâm: –Thaân cuûa ngöôi töø xöa ñeán nay voán laø voâ ngaõ, chaúng phaûi ñeán hoâm nay ngöôi môùi thaáy noù laø do boán ñaïi hoøa hôïp, maø chaáp cho laø thaân ta ñoù thoâi. Sau ñoù, caùc thaày tieáp ñoä anh ta vaøo ñaïo, laàn laàn tu haønh ñoaïn caùc phieàn naõo, lieàn ñöôïc chöùng quaû A-la-haùn. Vì vaäy ngöôøi naøo hieåu ñöôïc thaân naøy laø voâ ngaõ, laø hö doái thì seõ ñaéc ñaïo khoâng coøn xa vaäy. M 4- Ngöôøi trì giôùi muoán gì ñeàu ñöôïc vöøa yù. Ngöôøi phaù giôùi taát caû ñeàu maát. Cuõng ví nhö caâu chuyeän sau ñaây: Ngaøy xöa coù moät ngöôøi ngheøo thöôøng cuùng döôøng, phuïng söï chö Thieân. Anh ta tuy ngheøo nhöng raát chí thaønh, khaán nguyeän boán phöông suoát möôøi hai naêm, heát loøng caàu

mong phuù quyù. Taâm chí vò aáy ñaõ thaønh thuïc, chö Thieân thöông xoùt, lieàn vì ngöôøi aáy hieän thaân maø hoûi raèng: –Ngöôi muoán caàu ñieàu gì? Ngöôøi aáy ñaùp: –Toâi caàu mong phuù quyù. Xin taát caû haõy giuùp cho söï mong caàu cuûa toâi ñöôïc nhö sôû nguyeän. Vò trôøi trao cho anh moät ñoà vaät goïi laø bình “coâng ñöùc” maø noùi raèng: –Taát caû mong caàu cuûa ngöôi seõ töø bình naøy maø coù. Ngöôøi kia khi ñaõ coù bình roài, muoán gì ñöôïc naáy, anh ta duøng bình aáy taïo ra nhaø cöûa to lôùn toát ñeïp, voi ngöïa, xe coä, baûy baùu trang hoaøng trong nhaø röïc rôõ. Ñoà aên, thöùc uoáng ñaày ñuû, saün saøng cung caáp tieáp ñaõi quan khaùch khoâng coù thieáu soùt. Coù moät vò khaùch hoûi: –Anh tröôùc ñaây ngheøo, vì sao nay ñöôïc phuù quyù nhö theá naøy? Ngöôøi aáy ñaùp: –Ta coù ñöôïc bình “coâng ñöùc do trôøi ban cho”, töø trong bình aáy seõ sinh ra taát caû moïi ñoà vaät caàn duøng, cho neân ta môùi ñöôïc giaøu coù nhö vaäy. Ngöôøi khaùch noùi: –Mong oâng ñem bình aáy ra vaø cho chuùng toâi ñöôïc thaáy noù sinh ra caùc ñoà vaät nhö theá naøo? Anh ta lieàn ñem bình ra khoe vaø moïi ngöôøi cuõng ñöôïc thaáy trong bình aáy sinh ra caùc ñoà vaät nhö yù muoán. Khi aáy anh ta ñöôïc moïi ngöôøi taùn döông, khen ngôïi, lieàn sinh taâm kieâu maïn, khoâng töï kieàm cheá, ñöùng daäy caàm bình nhaûy muùa. Do naém khoâng vöõng, sô yù, suùt tay rôi xuoáng ñaát bình vôõ. Taát caû caùc vaät duïng do bình taïo ra ñoàng thôøi dieät maát. Ngöôøi trì giôùi taát caû nieàm vui thuø thaéng ñeàu ñöôïc. Neáu ngöôøi huûy giôùi maø laïi coøn kieâu maïn, buoâng lung thì cuõng gioáng nhö ngöôøi bò beå bình kia, taát caû ñeàu maát. Vì vaäy

cho neân muoán coù nieàm vui ôû caùc coõi trôøi vaø ñöôïc an laïc Nieát-baøn thì phaûi kieân trì giôùi caám, chôù phaù giôùi ñaõ laõnh thoï. Neáu phaù giôùi ñaõ thoï thì phaûi chòu khoå trong ba ñöôøng aùc, khoù mong ra khoûi. Luaän raèng: Ngöôøi muoán caàu quaû baùo öùng hôïp vôùi mình, thöôøng phaûi tu taäp thieän taâm thöôøng xuyeân lieân tuïc khoâng cho giaùn ñoaïn; ñeán khi cheát môùi thoaùt khoûi aùc baùo maø tieáp nhaän quaû baùo laønh. Vì sao vaäy? Neáu coù ngöôøi tröôùc ñoù khoâng chòu tu taâm söûa taùnh cho hieàn laønh thì ñeán khi saép cheát, muoán khôûi taâm laønh nhöng roát cuoäc laø khoâng kòp ñöôïc vöøa yù. Nhö ôû phöông Taây coù moät oâng vua, vì trong nöôùc khoâng coù ngöïa toát, neân ñem ngaân saùch quoác gia ñi khaép nôi tìm caàu mua ngöïa. Sau ñoù mua ñöôïc taát caû naêm traêm con ngöïa hay ñaõ coù taäp luyeän ñeå ñeà phoøng choáng giaëc, ñuû söùc giöõ yeân bôø coõi. Nuoâi döôõng, taäp luyeän ngöïa ñaõ laâu maø trong nöôùc yeân laønh voâ söï, chaúng coù vieäc gì phaûi duøng ñeán ngöïa. Vua lieàn suy nghó: “Naêm traêm con ngöïa aên khoâng phaûi ít, cho aên nuoâi döôõng cöïc nhoïc maø khoâng ích lôïi gì cho vieäc nöôùc!” Vua lieàn ra leänh cho ngöôøi chaên ngöïa: –Haõy che maét ngöïa laïi, ñöa vaøo vieäc keùo coái xay, seõ coù lôïi töùc; ñuû töï tuùc cho vieäc aên duøng cuûa noù, khoâng toån phí ñeán ngaân saùch quoác gia. Ngöïa keùo coái xay ñaõ laâu, taäp quen vôùi vieäc ñi voøng troøn. Baát ngôø nöôùc keá caän keùo binh vöôït bieân giôùi ñeán laán chieám quoác gia. Khi aáy vua môùi ra leänh ñem ngöïa, thaéng yeân cöông chuaån bò cho caùc töôùng côõi ra traän chieán ñaáu. Khi caùc kî maõ ra roi thuùc ngöïa höôùng thaúng tôùi tröôùc ñeå ñi vaøo traän ñòa, nhöng caùc

chuù ngöïa ñöôïc thuùc roi, theo thoùi quen, taát caû ñeàu chaïy voøng trôû laïi, khoâng theå ñieàu khieån ñi thaúng tôùùi ñöôïc. Quaân giaëc cuûa nöôùc laân bang thaáy vaäy bieát laø ngöïa kia khoâng coù khaû naêng ñoái ñòch. Hoï lieàn thuùc ngöïa tieán tôùi phaù tan binh traän cuûa nhaø vua. Cho neân ngöôøi tu haønh muoán ñöôïc quaû baùo toát ñeïp, luùc saép laâm chung, neáu con ngöïa loøng khoâng bò roái loaïn, taát seõ ñöôïc tuøy yù, töï taïi. Thöôøng ngaøy phaûi luyeän taäp ñeàu ñaën, höôùng daãn taâm cho ngay thaúng, thuaàn thuïc, deã söû duïng. Neáu khoâng nhö theá, khi giaëc cheát lieàn ñeán, noù seõ chaïy quanh co, taùn loaïn vaø ta seõ khoâng ñöôïc nhö yù muoán. Cuõng nhö ngöïa cuûa vua, khoâng theå phaù tröø giaëc oaùn, baûo veä an toaøn cho ñaát nöôùc vaäy. Vì vaäy cho neân ngöôøi tu haønh thöôøng phaûi tu taâm döôõng taùnh, thuaàn haäu löông thieän vaäy. M 5- Neáu coù ngöôøi ngheøo khoå, bieát nhòn phaàn aên maëc cuûa töï thaân, ñem boá thí, phöôùc kia voâ löôïng. Cuõng ví nhö caâu chuyeän sau ñaây: Ngaøy xöa coù moät ñöùc vua thieát laäp trai hoäi, duøng caùc moùn ngon quyù ñeå cuùng döôøng Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng. Thôøi aáy, coù moät baø giaø ngheøo khoå, thöôøng ngaøy chæ bieát ñi xin aên ñeå töï nuoâi soáng. Nghe ñoàn ñöùc vua thænh Phaät vaø chuùng Taêng cuùng döôøng, trong loøng raát vui möøng, yù muoán khuyeán khích, hoã trôï, töï suy nghó: “Nay ta ngheøo khoå khoâng coù gì caû, chæ coù moät ít haït ñaäu, muoán vaøo cuùng ñöôøng, maø ngöôøi giöõ cöûa khoâng cho vaøo, phaûi laøm sao ñaây?” Khi aáy Ñöùc Phaät bieát ñöôïc taâm toát cuûa baø laõo, lieàn duøng thaàn löïc bieán ñaäu thaønh nhieàu, ñaët chung vaøo trong moùn aên. Khi ñöùc vua ra chuaån bò cuùng ñöôøng, thaáy coù ñaäu trong

moùn aên, raát giaän ngöôøi ñaàu beáp. Vua hoûi: –Vì sao trong moùn aên coù nhöõng haït ñaäu nhö theá naøy? Ñöùc Phaät noùi vôùi nhaø vua: –Vieäc ñoù chaúng phaûi loãi cuûa nhaø beáp, maø laø ñoà boá thí cuûa baø laõo ngheøo. Baø ta nghe ñöùc vua thieát trai cuùng ñöôøng, baø khoâng coù gì ñeå khuyeán trôï, neân ñem moät ít ñaäu naøy ñeå tuøy hyû vôùi ñöùc vua. Do ñoù cho neân trong moùn aên coù ñaäu vaäy. Ñöùc Phaät daïy nhaø vua: –Baø laõo aáy boá thí tuy ít nhöng ñöôïc phöôùc coù theå nhieàu hôn Ñaïi vöông. Vua nghe vaäy hoûi: –Vì sao Ngaøi nhaän ñöôïc caùc moùn aên ngon quyù naøy maø ngöôøi cuùng laïi ñöôïc phöôùc ít? Coøn baø laõo kia chæ ñem moät ít vaät heøn moïn maø laïi ñöôïc phöôùc nhieàu? Ñöùc Phaät daïy vua: –Beä haï tuy coù cuùng döôøng nhieàu, nhöng taát caû vaät thöïc coù ñöôïc ñeàu töø nhaân daân traêm hoï maø ra, ñoái vôùi vua khoâng toån haïi gì. Coøn baø laõo naøy chæ coù moät ít ñaäu, laïi ñem heát ñeå tuøy hyû cuùng döôøng. Vì vaäy neân baø aáy ñöôïc phöôùc nhieàu, coøn vua ñöôïc phöôùc ít laø vaäy. Sau ñoù Ñöùc Phaät vì vua maø thuyeát phaùp, vua vaø baø laõo ñeàu thaám nhuaàn ñaïo tích. Vì vaäy cho neân ngöôøi naøo muoán gieo troàng phöôùc ñöùc, chæ do loøng chí thaønh, thaáu roõ phaùp töôùng khoâng thaät, lo gì khoâng keát quaû. M 6- Ngaøy xöa coù moät vò Baø-la-moân trong nhaø ngheøo thieáu, chæ nhôø moät con boø caùi moät ngaøy vaét ñöôïc moät ñaáu söõa ñeå cung caáp cho söï soáng. Nghe noùi neáu ai trong ngaøy

raèm cuùng döôøng ñoà aên cho chuùng Taêng seõ ñöôïc phöôùc ñöùc lôùn, oâng ta ngöng khoâng vaét söõa suoát trong moät thaùng ñeå doàn laïi, hy voïng vaét ñöôïc ba hoäc söõa cuùng ñöôøng caùc Sa- moân. Ñuùng moät thaùng, oâng ta môøi caùc Sa-moân ñeán nhaø, khi caùc ngaøi ñaõ an toïa, oâng ta mang bình ra chuoàng boø vaét söõa, nhöng cuõng chæ moät ñaáu. Tuy ñeå laâu khoâng vaét söõa maø söõa cuõng khoâng ñöôïc nhieàu. Moïi ngöôøi thaáy vaäy ñeàu traùch maéng: –OÂng ngu quaù! Vì sao moãi ngaøy khoâng vaét söõa ñeå daønh, maø ñôïi cho ñuû moät thaùng ñeå mong coù nhieàu söõa laøm sao ñöôïc? Ngöôøi ñôøi nay cuõng nhö vaäy, khi coù tieàn taøi vaät chaát khoâng chòu tuøy khaû naêng nhieàu ít maø boá thí. Hoï coá gom chöùa cuûa caûi cho thaät nhieàu, thaät laâu roài môùi laøm phöôùc. Nhöng leõ voâ thöôøng cuõng nhö nöôùc, löûa... vaø ngay caû thaân maïng; chæ trong khoaûnh khaéc cuõng khoù baûo toaøn. Neáu khoâng tænh ngoä, thì moät sôùm moät chieàu, khi buoâng tay seõ maát heát khoâng coøn laïi gì. Tieàn taøi, vaät chaát nguy hieåm cho thaân maïng cuõng nhö raén ñoäc, khoâng neân tham tröôùc. Cuõng ví nhö caâu chuyeän sau ñaây: Ngaøy xöa, Ñöùc Phaät ñi ñeán nöôùc cuûa vua Ba-tö-naëc. Ngaøi thaáy coù moät kho taøng ñaày baûo vaät naèm trong loøng ñaát. Ñöùc Phaät daïy thaày A-nan: –Ngöôi coù thaáy ñaây laø loaïi raén ñoäc khoâng? Thaày A-nan thöa: –Con ñaõ thaáy. Thôøi baáy giôø, coù ngöôøi ñi theo Ñöùc Phaät, nghe noùi nhö vaäy thöû ñeán xem, thaáy coù vaøng baïc, cuûa baùu quaù nhieàu, oâng ta nghi ngôø lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät, cho Ngaøi noùi khoâng thaät, coá theâm thaét vaøo. Ñaây thaät laø cuûa baùu maø noùi laø raén ñoäc! Lieàn khi aáy hoï goïi taát caû ngöôøi nhaø cuøng nhau chôû cuûa baùu aáy veà, taïo nhaø cöûa, ruoäng ñaát, thaønh ngöôøi giaøu coù lôùn. Coù ngöôøi ñeán thöa vôùi vua : –Ngöôøi kia gaëp kho baùu maø khoâng chòu noäp cho quan. Vua nghe baùo, lieàn ra leänh baét giam taát caû ngöôøi

trong nhaø vaø tòch thu gia saûn; nhöng vua coøn khoâng tin ñaõ laáy laïi heát, neân sai ngöôøi tìm nhieàu phöông caùch khaûo tra, trò toäi. Ñau ñôùn ñoäc haïi heát caùch maø oâng aáy cuõng khoâng khai vaø nhaän toäi. Vua raát giaän, muoán gieát heát baûy ñôøi baø con doøng hoï cuûa oâng aáy. Khi aùp taûi ra phaùp tröôøng, vua cho ngöôøi theo doõi hoï noùi naêng nhöõng gì. OÂng ta treân ñöôøng ñi, than thôû: –Ñöùc Phaät daïy raát ñuùng, ñuùng laø raén ñoäc maø ta khoâng chòu tin. Nay bieát roõ noù laø raén ñoäc, phaûi laøm sao ñaây? Neáu laø raén ñoäc, thì gieát ta vaø thaân toäc ta thoâi, maø nay phaûi chòu cheát oan caû baûy ñôøi. Thaät quaû ñuùng vaø ñoäc haïi hôn caû lôøi Ngaøi daïy! Söù giaû ñem nhöõng lôøi than treân thöa laïi cho vua. Vua nghe qua lieàn ra leänh goïi hoï trôû laïi. Vua noùi vôùi ngöôøi kia: –Ñöùc Phaät coù coâng ñöùc raát lôùn. Ngöôi nhôù ñöôïc lôøi Phaät daïy, ta hoan hyû traû laïi baûo vaät cho ngöôi. Sau ñoù vua ra leänh tha taát caû baø con thaân toäc trôû veà nhaø. Do nhaân duyeân nieäm töôûng lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät maø ñöôïc khoûi naïn cheát. Vì vaäy neân lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät khoâng theå khoâng heát loøng ghi nhôù. M 7- Ngöôøi trì giôùi thaø maát thaân maïng, khoâng traùi vôùi lôøi Phaät daïy. Ví nhö caâu

chuyeän naøy: Ngaøy xöa coù ngöôøi ñi buoân, nöông thuyeàn vaøo bieån. Luùc baáy giôø coù hai vò Ñaïo nhaân muoán ñeán nöôùc khaùc, cuõng xin ñi theo. Khi ñaõ vaøo bieån saâu, khoâng may gaëp gioù to soùng lôùn laøm ñaém thuyeàn. Moïi ngöôøi ai cuõng kieám vaät noåi laøm phao ñeå töï cöùu. Khi aáy vò Ñaïo nhaân haï toïa tìm ñöôïc moät mieáng goã, vò Thöôïng toïa noùi: –Phaùp cuûa Phaät daïy phaûi cung kính Thöôïng toïa, ngöôi nhöôøng cho ta mieáng goã ñeå khoûi traùi lôøi raên daïy cuûa Ngaøi. Vò Ñaïo nhaân nghe nhö vaäy, lieàn töï suy nghó: “Ngöôøi tu haønh laáy gì laøm troïng? Phaûi hoä giôùi laøm ñaàu. Nhö vaäy ta thaø toân troïng lôøi daïy cuûa Phaät maø cheát”, lieàn daâng mieáng goã cho Thöôïng toïa, Haï toïa chòu chìm trong bieån nöôùc. Thuûy thaàn thaáy vò Ñaïo nhaân trì giôùi khoâng traùi lôøi Phaät daïy nhö vaäy, raát caûm ñoäng, duøng naêng löïc cuûa mình ñöa Ñaïo nhaân vaø taát caû vaøo bôø. Nhôø Ñaïo nhaân chí thaønh trì giôùi maø moïi ngöôøi trong thuyeàn ñeàu ñöôïc thoaùt naïn. Thuûy thaàn taùn thaùn vò Ñaïo nhaân: –Ngaøi thaät laø ngöôøi chaân chaùnh trì giôùi. Do vaäy chuùng ta neân giöõ ñuùng lôøi daïy cuûa Phaät maø cheát, coøn hôn vi phaïm lôøi daïy cuûa Ngaøi maø soáng vaäy. Chuùng sinh neáu nöông caäy vaøo giôùi ñöùc cuûa Phaät thì coù theå qua khoûi bieån khoå sinh töû vaäy. M 8- Taát caû moïi ngöôøi trong theá gian ñeàu tham lam, chaáp tröôùc vui thuù ôû ñôøi, khoâng chòu suy nghó ñeå bieát noù laø voâ thöôøng, laø hoaïn naïn, laø ñau khoå. Ví nhö chuyeän naøy: Ngaøy xöa coù moät ngöôøi phaïm toäi ñaùng cheát, bò giam trong lao nguïc, vì sôï cheát, neân oâng ta coá vöôït nguïc troán chaïy. Theo pheùp nöôùc, neáu keû töû tuø vöôït nguïc troán chaïy, chuû nguïc thaû voi theo ñaïp cheát. Khi voi röôït theo toäi nhaân, keû kia thaáy voi saép baét kòp, lieàn chaïy gaáp ñeán ñònh troán trong caùi gieáng boû troáng; nhöng nhìn xuoáng döôùi ñaùy gieáng thaáy moät con roàng ñoäc haù mieäng höôùng leân; ôû trong gieáng coøn coù boán con raén ñoäc naèm boán beân; treân mieäng gieáng coù moät reã caây; keû toäi phaïm quaù sôï haõi, caáp baùch naém laáy reã caây, buoâng thaân xuoáng gieáng, laïi thaáy hai con chuoät traéng ñang gaëm reã caây ñoù. Ngay luùc aáy treân gieáng laïi coù moät caây

lôùn, trong caây naøy coù maät ngoït, moãi ngaøy coù moät gioït maät rôi vaøo trong mieäng. Keû kia khi ñaõ ñöôïc maät, chæ nhôù maät ngoït maø queân taát caû caùc tai hoïa khoå ñau ñang bao quanh vaø cuõng khoâng coøn coù yù muoán ra khoûi gieáng nöõa. Nhöõng hình aûnh treân ñaây Thaùnh nhaân möôïn ñeå laøm thí duï: Nguïc laø chæ cho chuùng sinh ñang ôû trong tuø nguïc tam giôùi. Voi say laø chæ cho voâ thöôøng. Gieáng laø nhaø ôû cuûa chuùng sinh. Roàng ñoäc döôùi gieáng laø ñòa nguïc. Boán con raén laø boán ñaïi. Sôïi daây, reã caây laø maïng soáng con ngöôøi. Chuoät traéng laø ngaøy, thaùng. Ngaøy thaùng cheá phuïc maïng soáng con ngöôøi moãi ngaøy theâm toån giaûm, khoâng coù taïm döøng, nhöng chuùng sinh thì tham lam, chìm ñaém vaøo nhöõng vui thuù ôû ñôøi, khoâng bieát suy nghó noù laø tai hoïa lôùn. Vì vaäy cho neân ngöôøi tu haønh phaûi quaùn phaùp voâ thöôøng ñeå xa lìa caùc khoå. M 9- Ngaøy xöa coù moät vò tröôûng giaû, taùnh raát tham lam, boûn seûn. Ñöùc Phaät muoán ñoä oâng ta, tröôùc sai Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vì oâng maø noùi caùc phaùp coâng ñöùc boá thí, nhöng vò tröôûng giaû naøy khoâng phaùt taâm boá thí. Thaáy trôøi ñaõ gaàn tröa, oâng noùi vôùi Toân giaû Xaù-lôïi- phaát:

–Ngaøi neân ñi, toâi khoâng cuùng ñoà aên cho ngaøi ñaâu. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát bieát oâng naøy khoâng theå hoùa ñoä lieàn trôû veà thöa laïi vôùi Phaät. Ñöùc Phaät laïi sai Toân giaû Muïc-kieàn-lieân vaän thaàn thoâng bay ñeán nhaø oâng ta ñeå giaùo hoùa. Tröôûng giaû laïi noùi: –Ngaøi muoán xin toâi thöù gì maø laøm huyeãn thuaät naøy? Toân giaû Muïc-kieàn-lieân bieát vò naøy khoù caûm hoùa, lieàn trôû veà trình laïi vôùi Phaät. Khi aáy Ñöùc Phaät vì loøng thöông xoùt, muoán deïp boû loøng tham lam boûn seûn cuûa oâng ta, neân Ngaøi thaân haønh ñi ñeán nhaø, vò tröôûng giaû khi thaáy Ñöùc Phaät ñeán, lieàn böôùc ra leã Phaät vaø môøi Ngaøi vaøo gheá ngoài. Ñöùc Phaät noùi caùc phaùp phöông tieän, Ngaøi noùi vôùi tröôûng giaû: –OÂng coù theå thöïc haønh naêm vieäc boá thí lôùn khoâng? Vò tröôûng giaû thöa: –Boá thí nhoû con coøn laøm chöa ñöôïc, huoáng gì boá thí lôùn. Nhöng oâng cuõng hoûi Ñöùc Phaät: –Thöa Ngaøi naêm vieäc boá thí lôùn laø nhöõng gì? Phaät daïy: –Naêm vieäc boá thí lôùn laø: Moät, khoâng ñöôïc saùt sinh, oâng coù theå laøm ñöôïc khoâng? Vò tröôûng giaû suy nghó: “Neáu khoâng saùt sinh seõ khoâng toån thaát tieàn taøi, thuù vaät, nhö vaäy thì ñöôïc.” OÂng lieàn baïch Phaät: –Thöa Theá Toân, vieäc aáy con laøm ñöôïc... Nhö vaäy, thöù lôùp Ngaøi hoûi ñeán caùc giôùi vaø cuoái cuøng laø khoâng uoáng röôïu, oâng ñeàu thöa laø coù theå laøm ñöôïc. Khi aáy Ñöùc Phaät vì vò tröôûng giaû maø giaûng yù nghóa naêm giôùi, neáu coù theå thoï trì naêm giôùi naøy thì ngöôøi aáy ñaõ laøm xong naêm vieäc boá thí lôùn. Khi tröôûng giaû nghe Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, taâm raát hoan hyû, muoán ñem moät khoå luïa xaáu ñeå cuùng döôøng Ngaøi, lieàn vaøo kho tìm maø khoâng coù vaûi xaáu, phaûi laáy moät khoå vaûi toát ñeå cuùng döôøng Ñöùc Phaät. Nhöng taát caû vaûi, luïa trong kho ñeàu keùo dính theo, laøm cho taâm oâng ta do döï. Khi oâng ñeán tröôùc Phaät, Ñöùc Phaät bieát taâm oâng chöa ñònh, Ngaøi noùi vôùi tröôûng giaû: –Trôøi Ñeá Thích cuøng vôùi loaøi A-tu-la chieán ñaáu, do taâm cuûa vua khoâng ñöôïc ñònh tónh cho neân ba laàn taán coâng maø khoâng ñöôïc nhö yù. Veà sau vua trôøi taâm ñaõ ñònh, lieàn phaù tan quaân cuûa A-tu-la. Vò tröôûng giaû nghe Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, bieát Ngaøi laø

Baäc Ñaïi Thaùnh hieåu roõ taâm yù cuûa ngöôøi; phaùt sinh loøng tin töôûng, taâm ñöôïc thanh tònh. Ñöùc Phaät lieàn vì oâng ta maø noùi phaùp, oâng ta chöùng ñaïo quaû Tu-ñaø-hoaøn. Ngaøy hoâm sau, Ma vöông bieát ñöôïc taâm yù cuûa oâng ñaõ chuyeån ñoåi, lieàn hoùa laøm Phaät ñi ñeán ñeå phaù hoaïi. Vò tröôûng giaû vì chöa ñöôïc tha taâm thoâng neân khoâng bieát laø ma, neân raát hoan hyû, ngheânh ñoùn, môøi vaøo gheá ngoài. Ma noùi vôùi tröôûng giaû: –Nhöõng lôøi ngaøy hoâm qua ta ñaõ noùi chæ laø phöông tieän hoaøn toaøn khoâng phaûi laø lôøi maø Baäc Giaùc Ngoä neân noùi, ngöôi mau boû nhöõng yù töôûng aáy ñi. Vò tröôûng giaû khi nghe lôøi daïy aáy, caûm thaáy quaùi laï. OÂng suy nghó: “Hình thöùc vò naøy tuy gioáng Phaät maø lôøi noùi noäi dung raát traùi, nhö con löøa ñoäi loát sö töû, hình thöùc laø con sö töû, maø taâm yù chæ laø löøa”, neân oâng khoâng chòu tin. Ma bieát taâm cuûa oâng ta ñaõ chaân chaùnh, khoâng theå phaù hoaïi, lieàn hieän nguyeân hình noùi: –Ta coá ñeán thöû ngöôi maø taâm ngöôi khoâng lay chuyeån.

Theá cho neân trong kinh coù daïy: Ngöôøi thaáy ñöôïc chaân lyù coøn khoâng tin lôøi ma giaû Phaät, huoáng gì caùc ñaïo quaû khaùc. Do quaùn saùt nghóa lyù saâu xa, cho neân ñeä töû cuûa Phaät ñeàu hieåu saâu ñaïo lyù, thì duø ma noùi hay Phaät noùi, ñeàu coù theå bieát roõ. Vì vaäy cho neân, nghóa lyù Phaät phaùp khoâng theå khoâng hoïc, boá thí khoâng theå khoâng tu. M 10- Ngöôøi tu haønh muoán caàu ñaïo khoâng neân tham vò, ñaém saéc. Neáu tham ñaém nhö vaäy, seõ maát taát caû coâng ñöùc. Ví nhö caâu chuyeän naøy vaäy: Ngaøy xöa coù moät vò A-la-haùn thöôøng vaøo trong cung cuûa loaøi roàng thoï trai. Thoï trai xong, ngaøi vì hoï maø noùi phaùp, sau ñoù töø cung roàng trôû veà, ñem baùt trao cho chuù Sa-di röûa. Trong baùt coøn moät vaøi haït côm, chuù aáy neám thöû, thaáy coù höông vò ñaëc bieät. Vì muoán tìm hieåu neân tìm caùch vaøo aån naáp döôùi chaân giöôøng cuûa thaày, hai tay oâm cöùng chaân giöôøng. Ñeán luùc thaày ngoài vaøo giöôøng nhaäp ñònh, mang caû giöôøng vaøo Long cung. Long vöông thöa: –Vò aáy chöa ñöôïc ñaïo, sao ngaøi cho ñeán ñaây? Thaày noùi: –Do toâi khoâng ñeå yù neân khoâng bieát. Chuù Sa-di ñöôïc aên côm ngon, laïi thaáy Long nöõ thaân theå ñoan chaùnh, muøi thôm ñaëc bieät, ôû theá gian ít ai saùnh baèng. Chuù quaù say ñaém tröôùc nhöõng söï vieäc naøy, lieàn phaùt nguyeän raèng: “Ta seõ chieám ñoaït cung roàng naøy laøm choã ôû.” Long vöông noùi: –Sau thaày chôù mang chuù aáy xuoáng ñaây nöõa. Sa-di khi trôû veà, heát loøng Boá thí, Trì giôùi, mong caàu sôùm ñöôïc laøm thaân loaøi roàng. Moät hoâm chuù aáy ñi nhieãu quanh chuøa, döôùi chaân töï nhieân coù nöôùc, bieát mình saép ñöôïc sinh vaøo loaøi roàng. Beøn ñi ñeán beân bôø ao, nôi thaày thöôøng ñi vaøo cung roàng, chuù duøng aùo ca-sa phuû treân ñaàu roài nhaûy vaøo trong nöôùc, lieàn cheát. Vò aáy trôû laïi hoùa sinh laøm moät con roàng lôùn coù nhieàu naêng löïc, phöôùc baùo. Veà sau “chuù” gieát Long vöông, khaép ao nöôùc nhuoäm moät maøu ñoû. Khi chuù aáy coøn soáng, caùc thaày vaø chuùng Taêng ñaõ khuyeân raên, nhaéc nhôû raát nhieàu nhöng khoâng ñöôïc. Chuù aáy noùi: “Taâm con ñaõ quyeát ñònh, caùc töôùng ñaõ xuaát hieän, lieàn daãn quyù thaày ñeán ao ñeå chöùng kieán.” Do nhaân duyeân naøy, ngöôøi tu haønh khoâng neân tham luyeán muøi thôm, ñaém tröôùc saéc ñeïp, noù seõ laøm tieâu tan caên laønh vaø ñoïa vaøo ñöôøng aùc, nhö

ñaõ thaáy roõ trong caâu chuyeän naøy. M 11- Xöa coù moät vò trôøi saép heát phöôùc, coù baûy ñieàu ñeå coù theå töï bieát: 1. Hoa trang söùc treân ñaàu bò heùo. 2. AÙnh saùng treân coå dieät laàn. 3. Thaân hình gaày yeáu, aâu saàu. 4. Döôùi naùch ra moà hoâi. 5. Ruoài dô dính vaøo thaân. 6. Ñaát buïi dính aùo. 7. Töï nhieân öa rôøi khoûi choã ngoài.

Vò aáy töï bieát sau khi heát phöôùc seõ xuoáng nhaân gian, ôû trong nhaø ngheøo theo heo meï gheû laùc laøm con, cho neân vò trôøi naøy buoàn lo khoâng vui. Khi aáy coù moät vò trôøi ñeán thaêm chôi, hoûi: –Ngöôi vì sao khoâng ñöôïc vui? Vò trôøi aáy ñaùp raèng: –Ta thoï maïng saép cheát, seõ bò ñoïa xuoáng nhaân gian theo heo meï gheû laùc laøm con. Vì vaäy cho neân ta buoàn. Vò trôøi kia maùch baûo: –Coù Ñöùc Thích-ca Vaên Phaät taïi cung trôøi Ñao-lôïi ñang vì meï maø noùi phaùp. OÂng neân ñeán quy y Phaät vaø chuùng Tyø-kheo Taêng, seõ ñöôïc khoûi khoå. Vò trôøi kia nghe vaäy lieàn ñeán gaëp Phaät, nguyeän ñem thaân maïng veà nöông töïa ba ngoâi Tam baûo, nhôù nghó khoâng queân. Sau baûy ngaøy thoï maïng ñaõ heát, trôû laïi theá gian, sinh vaøo laøm con trong nhaø tröôûng giaû giaøu coù lôùn. Ñaëc bieät, khi coøn ôû trong thai meï, luùc thai ñaõ lôùn, thöôøng nghe tieáng xöng nieäm Tam quy. Möôøi thaùng cöu mang ñaõ maõn, khi vöøa sinh ra, ñöùa beù chaép tay noùi: –Xin ñem thaân maïng quay veà vôùi Phaät, Phaùp, Taêng. Ngöôøi meï sôï haõi cho laø khoâng toát, lieàn coù yù muoán gieát ñi, nhöng baø suy nghó: “Noù laø con tröôûng giaû. Khoâng theå töï tieän, toäi aáy khoâng phaûi nhoû.” Baø lieàn ñeán thöa vôùi vò tröôûng giaû taát caû vieäc treân. Tröôûng giaû noùi: –Con ngöôøi sinh ra ôû ñôøi ñöôïc maáy ai bieát ñem thaân maïng nöông töïa Tam baûo, maø ñöùa beù con ta, vöøa môùi sinh ñaõ bieát Tam baûo, ñuùng laø Thaàn nhaân. Haõy kheùo nuoâi döôõng, chôù cho laø kyø quaùi. Ñöùa beù aáy nhôø phöôùc ñôøi tröôùc neân thoâng minh ñaëc bieät khaùc thöôøng, cha meï laïi raát thöông yeâu meán troïng. Ñeán khi ñöôïc naêm tuoåi, cuøng vôùi caùc baïn treû chôi beân ñöôøng, khi Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân ñi qua, chuù beù lieàn böôùc ñeán tröôùc cung kính ñaûnh leã. Ngaøi Xaù-lôïi-phaát noùi: –Ta chöa thaáy chuù beù naøo maø bieát ñaûnh leã Sa-moân nhö vaäy. Chuù beù thöa: –Caùc ngaøi khoâng bieát con sao? Ngaøi Xaù-lôïi-phaát nhaäp ñònh, quaùn saùt caên nguyeân cuûa chuù môùi bieát laø vò trôøi thoï sinh. Chuù beù sau ñoù lieàn ñeán quyø döôùi chaân hai vò Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân thöa: –Nguyeän hai ngaøi vì con maø thænh Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng ngaøy mai ñeán nhaø con thoï trai. Hai Toân giaû lieàn höùa chaáp nhaän. Chuù beù trôû veà thöa vôùi cha meï: –Con ñaõ höôùng veà ngaøi Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân mong hai vò thöa thænh Ñöùc Theá Toân vaø chuùng Taêng ngaøy mai ñeán nhaø mình thoï trai. Cha meï raát vui veû, söûa soaïn thieát trai cuùng döôøng. Ngaøy hoâm sau Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng ñeán nhaø. Chuù beù vaø cha meï ñeàu ra ngheânh ñoùn, ñaûnh leã. Ngaøi vaø chuùng Taêng ñaõ an toïa, duøng nöôùc röûa tay vaø thoï trai. Khi ñaõ thoï trai xong, Ñöùc Theá Toân vì moïi ngöôøi vaø gia ñình maø noùi phaùp. Cha meï vaø caû chuù beù ñeàu ñöôïc Voâ sinh phaùp nhaãn, haèng traêm ngaøn ngöôøi khaùc nhaân ñoù cuõng ñeàu phaùt taâm Voâ thöôïng chaùnh chaân ñaïo yù. Kinh daïy: Heát loøng höôùng veà Ñaáng Töø

Toân môùi coù theå ñöôïc nhö vaäy. M

12- Ngaøy xöa coù moät ngöôøi chaên boø, thaáy ôû trong ñaàm lôùn coù loaïi hoa maøu vaøng saùng choùi raát ñeïp, beøn suy nghó: “Ñöùc Phaät ôû caùch ñaây khoâng xa ta neân laáy hoa ñeïp naøy ñeå cuùng döôøng Ngaøi.” Anh ta lieàn xuoáng haùi hoa, keát laïi moät boù mang ñi cuùng Phaät. Treân ñöôøng ñi bò boø huùc cheát, do taâm chuyeân chuù nghó ñeán chuyeän cuùng döôøng Phaät neân lieàn ñöôïc sinh leân coõi trôøi Ñao-lôïi thöù hai, ôû trong cung ñieän roäng raõi, trang nghieâm toát ñeïp. Beân ngoaøi boán phía cung ñieän, ñaëc bieät coù moät loaïi hoa maøu vaøng, coù aùnh saùng soi chieáu. Phaùp thöôøng cuûa chö Thieân laø khi ñöôïc sinh leân trôøi thì quaùn saùt kieáp tröôùc cuûa mình. Ngöôøi chaên traâu naøy cuõng vaäy. OÂng ta quaùn saùt kieáp tröôùc cuûa mình, bieát roõ do coâng ñöùc mang hoa ñi cuùng Phaät bò traâu huùc cheát, raát vui möøng taùn thaùn: –Ñöùc Phaät laø Ñaáng Voâ Thöôïng phöôùc loäc, duø chöa kòp cuùng döôøng Ngaøi maø phöôùc baùo röïc rôõ nhö theá naøy, huoáng gì tu caùc coâng ñöùc khaùc. Vò trôøi lieàn haùi hoa quanh cung ñieän vaø caùc vaät cuùng döôøng khaùc, muoán y theo nguyeän xöa, ñeán gaëp Ñöùc Phaät cuùng döôøng. Chö Thieân thaáy anh ta haùi hoa ñeàu ñeán hoûi: –Ngöôi môùi ñeán ñaây ñeå thoï höôûng phöôùc baùo, neân duøng naêm duïc ñeå töï vui thuù, haùi hoa ñeå laøm gì? Vò trôøi môùi sinh traû lôøi: –Khi toâi laøm ngöôøi muoán ñem hoa cuùng Phaät maø khoâng ñöôïc nhö nguyeän, coøn ñöôïc sinh leân ñaây, huoáng gì ngöôøi phaùt taâm laøm ñöôïc vieäc naøy. Nay toâi haùi hoa cuùng Phaät laø muoán y theo nguyeän xöa ñeå taïo theâm coâng ñöùc. Luùc baáy giôø chö Thieân nghe nhö vaäy ñeàu raát hoan hyû ñoàng phaùt thieän taâm, coù ñeán taùm vaïn boán ngaøn vò ôû coõi trôøi cuøng nhau ñi ñeán choã Ñöùc Phaät truï treân hö khoâng, khaûy nhaïc trôøi, raûi hoa trôøi, xoâng höông trôøi vaø caùc moùn cuùng döôøng leân Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng. Chö Thieân vaøo trong caùc chuøa, thaùp, chaúng thaáy Phaät ñaâu, chöa ñöôïc thaáy Phaät, chæ môùi gaëp vò Thöôïng toïa Tyø-kheo ñaõ ñaéc ñaïo vì chö Thieân noùi phaùp. Chö Thieân nghe phaùp, taâm ñöôïc hoan hyû, taêng theâm coâng ñöùc. Sau lieàn ñöôïc gaëp Ñöùc Phaät, hoï duøng troáng nhaïc, ñaøn ca, raûi caùc danh hoa vaø taát caû caùc thöù cuùng döôøng khaùc daâng leân Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng. Ñöùc Phaät vì chö Thieân giaûng noùi Dieäu phaùp thanh tònh, Vò trôøi kia cuøng vôùi taùm vaïn boán ngaøn chö Thieân khaùc ñeàu ñöôïc phaùp nhaõn thanh tònh. Caùc vò trôøi naøy ñôøi tröôùc laø thieän tri thöùc cuûa nhau, cho neân nay môùi coù theå khôûi ñaïo taâm cho nhau, ñeå cuøng moät luùc ñöôïc ñaïo. M 13- Ngaøy xöa ôû nöôùc ngoaøi coù moät vò tröôûng giaû raát giaøu chæ sinh moät ngöôøi con trai neân thöông meán, quyù troïng voâ cuøng. Sau ñoù ñöùa con bò beänh naëng, voâ phöông cöùu chöõa, ñaønh phaûi chòu cheát. Ngöôøi con trai naøy khi saép laâm chung moät loøng nieäm Phaät, thaáy Ñöùc Phaät hieän ra tröôùc maët. Taâm anh ta nhôø ñoù maø ñöôïc ñònh tónh, an oån. Sau khi cheát anh ta lieàn ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Cha meï vì chöa hieåu ñaïo, neân luoân nghó nhôù ñeán con, saàu buoàn aùo naõo, chæ muoán cheát theo con, trong loøng khoâng ñöôïc côûi môû. Vì vaäy cha meï ñaõ duøng cuûi ñeå thieâu ñoát thaân anh ta, laáy tro xöông boû trong moät caùi bình baèng baïc, moãi thaùng cöù ñeán ngaøy raèm, ñaët ñoà aên traêm moùn tröôùc bình

ñöïng xöông coát kia, roài caát tieáng buoàn khoùc, laên loän döôùi ñaát. Vò Thieân töû ôû coõi trôøi thaáy cha meï nhö vaäy, töï nghó: “Neáu ta khoâng hieän ra ñeå caûm hoùa thì yù cuûa cha meï seõ khoâng ñöôïc côûi môû.” Nghó nhö vaäy roài vò aáy lieàn hieän xuoáng, bieán thaønh moät ñöùa beù khoaûng taùm, chín

tuoåi ñi chaên boø ôû beân ñöôøng. Khi aáy coù moät con boø cheát naèm döôùi ñaát, chuù beù ñi kieám coû non ñaët ôû tröôùc mieäng con boø cheát, laáy roi ñaùnh boø, mieäng keâu boø: –Haõy daäy aên!... Cha meï vaø nhöõng ngöôøi lôùn nhoû ôû trong nhaø, thaáy chuù beù laøm nhö vaäy ñeàu buoàn cöôøi vaø ñeán hoûi: –Maøy con nhaø ai maø ngu vaäy? Boø ñaõ cheát maø ñem coû boû tröôùc mieäng, laøm sao noù aên ñöôïc? Chuù beù cöôøi noùi: –Boø cuûa toâi nay tuy ñaõ cheát, nhöng ñaàu vaø mieäng vaãn coøn nguyeân veïn, maø toâi ñöa coû noù khoâng chòu aên. Huoáng chi chuù beù con oâng baø cheát ñaõ laâu, laïi coøn duøng löûa ñoát thieâu, chæ coøn laïi chuùt ít tro xöông maø oâng baø laïi duøng ñoà aên traêm vò ñaët ôû tröôùc bình tro kia, laïi coøn khoùc loùc nöõa, chuù beù aáy coù theå aên ñöôïc khoâng? Cha meï nhôø ñoù, yù lieàn côûi môû, hoûi chuù beù: –Ngöôi laø ai? Chuù beù thöa: –Tröôùc ñaây toâi laø con cuûa oâng baø tröôûng giaû, nhôø chí thaønh nieäm Phaät neân ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Thaáy cha meï buoàn thöông aùo naõo thaùi quaù, cho neân coá ñeán ñeå hoùa giaûi. Cha meï nghe vaäy trong loøng ñöôïc côûi môû, raát vui vaø khoâng coøn saàu khoå nhö tröôùc nöõa. Vò trôøi lieàn bieán maát. Cha meï trôû veà nhaø lieàn thieát leã trai hoäi boá thí cuùng döôøng, nguyeän giöõ gìn caám giôùi, nghe kinh haønh ñaïo, sau ñöôïc ñaïo quaû Tu-ñaø-hoaøn. M 14- Thôøi xöa, traûi voâ soá kieáp coù moät ngoâi chuøa lôùn; trong chuøa coù hôn ngaøn vò Sa- moân ôû ñoù tu hoïc. Haèng ngaøy coù vaøi traêm chuù Sa-di khuaát thöïc ñeå cuùng döôøng chuùng Taêng. Thaày daïy moãi chuù moät ngaøy phaûi cuùng moät ñaáu gaïo vaø phaûi hoïc thuoäc moät baøi keä. Coù moät chuù Sa-di vaøo phoá thò khaát thöïc, chuù vöøa ñi vöøa nhaåm hoïc baøi keä. Trong phoá coù moät vò Hieàn giaû, thaáy Sa-di vöøa ñi vöøa nhaåm hoïc baøi keä, Hieàn giaû ñaûnh leã, hoûi: –Ñaïo nhaân vöøa ñi vöøa noùi gì vaäy? Chuù Sa-di aáy thöa raèng: –Toâi vöøa ñi khaát thöïc ñeå cuùng döôøng chuùng Taêng, vöøa phaûi hoïc thuoäc moät baøi keä. Hieàn giaû laïi hoûi: –Neáu chuù khoâng vöôùng baän vieäc gì caû thì tuïng thuoäc bao nhieâu keä. Thöa raèng: –Coù theå thuoäc hôn möôøi baøi keä. Laïi hoûi: –Chuù phaûi khaát thöïc bao nhieâu ngaøy? Chuù thöa: –Trong chín möôi ngaøy phaûi cung caáp chín möôi ñaáu gaïo. Hieàn giaû thöa vôùi Ñaïo nhaân: –Chuù haõy trôû veà chuøa yeân taâm lo hoïc kinh keä, toâi seõ giuùp cho chuù cung caáp soá gaïo ñoù. Chuù Sa-di nghe Hieàn giaû noùi vaäy raát vui möøng. Hieàn giaû lieàn ñem chín möôi ñaáu gaïo cuùng döôøng. Chuù mang veà thöa thaày, roài noäp cho chuùng Taêng xin ñoùng cöûa hoïc keä, tuïng

kinh. Traûi qua ba thaùng, chuù aáy ñaõ hoïc thuoäc moät ngaøn boán traêm baøi keä, chuù thöa vôùi thaày: –Con hoïc keä ñaõ xong. Baây giôø, con xin ñeán nhaø thí chuû tuïng nhöõng baøi keä ñoù ñeå nhôø kieåm tra laïi. Thaày hoan hyû chaáp nhaän. Ñeán nhaø Hieàn giaû, chuù thöa: –Nhôø thí chuû trôï duyeân neân toâi ñöôïc yeân oån, tuïng kinh, hoïc keä. Nay vieäc hoïc keä ñaõ xong, toâi ñeán ñaây xin ñoïc ñeå ñaïo höõu nghe. Chuù Sa-di ñoïc keä, vaên cuù löu loaùt, khoâng vaáp vaùp trôû ngaïi.

Hieàn giaû nghe qua raát vui veû, cuùi ñaàu ñaûnh leã, thöa: –Nguyeän cho toâi ñôøi sau thoâng minh, hieåu bieát roäng raõi, thaáu ñaùo, nghe nhieàu khoâng queân. Nhôø laøm vieäc phuùc ñöùc neân vò Hieàn giaû naøy ñôøi ñôøi saùng suoát, hieåu bieát, nhôù dai, ñeán khi gaëp Phaät ra ñôøi ñöôïc laøm ñeä töû teân laø A-nan. Thöôøng laøm thò giaû cho Ñöùc Theá Toân, ñaëc bieät rieâng ngaøi laø vò ñeä töû bieän thuyeát thoâng suoát, nghe nhieàu vaøo baäc nhaát. Thaày daïy: –Hieàn giaû thôøi aáy nay laø Ñaïi ñöùc A-nan. Luaän raèng: Ai chuù taâm khuyeán khích, hoã trôï cho ngöôøi tu hoïc, laø ñöôïc coâng ñöùc lôùn, neáu ngöôøi aáy coù yù chí hoaëc caàu nguyeän gì ñeàu ñöôïc thaønh töïu. Ñoù laø nöông vaøo phöôùc baùo maø ñöôïc vaäy. Phía Nam nuùi Tu-di coù moät caây ñaïi thoï cao boán ngaøn daëm. Caùc con chim to loaïi Baùt-xoa nöông ôû treân caây maø caây vaãn bình thöôøng, khoâng chuyeån ñoäng. Chæ coù moät con chim thaân hình raát nhoû, loaïi thuaàn aâm, bay ñeán ñaäu treân caây kia, caây lieàn bò dao ñoäng. Chim to Baùt-xoa noùi vôùi thoï thaàn: –Khoâng bieát taïi sao thaân ta raát naëng, thöôøng nöông ôû ñaây maø caây vaãn baát ñoäng, coøn con chim nhoû kia môùi vöøa bay ñeán, chöa nguû qua ñeâm maø laïi laøm caây chaán ñoäng? Thoï thaàn noùi: –Chim kia tuy nhoû nhöng noù töø ñaùy bieån lôùn maø ñeán. Haèng ngaøy chæ aên toaøn ñaù quyù, kim cöông. Ñaù kim cöông naøy va chaïm vaøo caùc vaät khaùc, caùc vaät kia ñeàu bò phaù hoaïi. Vì vaäy cho neân khi chim kia ñeán ñaäu, ta raát sôï haõi, khoâng theå töï yeân. Kinh neâu thí duï naøy, yù muoán noùi: Neáu coù ngöôøi phaøm hieåu roõ yù nghóa saâu sa cuûa moät caâu kinh, mieäng ñoïc tuïng, taâm nghó nhôù thì ba ñoäc, boán ma, taùm vaïn cöûa traàn caáu, thaûy ñeàu khoâng theå töï yeân, huoáng gì ngöôøi tu haønh roäng thaâu thaäp caùc phaùp giaûi thoaùt ñeå laøm caàu ñoø cho taát caû chuùng sinh. M 15- Moät hoâm Ñöùc Phaät daïy Toân giaû Muïc-lieân: –Nghieäp quaû cuûa Toân giaû saép ñeán luùc phaûi traû. Muïc-lieân thöa: –Con coù thaàn löïc coù theå vöôït qua nuùi Tu-di, quaû baùo neáu töø phía Ñoâng maø tôùi, con seõ bay veà phía Taây, neáu töø phía Baéc maø ñeán, con lieàn nhaûy sang phía Nam... Laøm sao nghieäp quaû baét gaëp con ñöôïc? Ñöùc Phaät daïy: –Toäi phöôùc töï nhieân khoâng theå troán traùnh. Neáu Toân giaû bay xa treân nuùi cao, ñeán khi khoâng coøn hôi thôû thì cuõng seõ phaûi rôi vaøo trong nuùi. Thôøi baáy giôø coù moät oâng laõo ñang côõi xe, Muïc-lieân bò naïn rôi vaøo ngay tröôùc ñaàu xe, hình daùng xaáu xí nhö quyû. OÂng laõo cho laø vaät xaáu aùc, lieàn cho xe caùn ngang qua,

khieán Toân giaû bò gaõy xöông. Muïc-lieân khi aáy trong loøng aùo naõo, meâ man khoâng coøn bieát gì. Ñöùc Phaät thöông xoùt giuùp cho Toân giaû phuïc hoài thaàn löïc, khi aáy Toân giaû môùi ñònh tænh, tìm caùch phuïc hoài trôû laïi thaân hình. OÂng laõo côõi xe caùn qua thaân ngaøi, thôøi tröôùc laø cha cuûa Muïc-lieân. Vì cha con cuøng tranh caõi nhau, Muïc-lieân thôøi aáy nghó aùc raèng: “Gieát ñöôïc oâng giaø kia ñeå cheû xöông môùi haû giaän.” Vì nhaân duyeân ñôøi tröôùc saân giaän, aùc khaåu neân ngaøy nay môùi vöông phaûi tai öông nhö vaäy. Phaûi caån thaän, chôù taïo toäi baát hieáu vôùi cha meï. Vì vaäy, ngöôøi bieát xöû theá chaúng nhöõng phaûi deø daët yù nghó vaø lôøi noùi, maø coøn phaûi hieáu döôõng cha meï. M 16- Ngaøy xöa coù moät vò Sa-moân ñang ñi trong ñaùm coû raäm, coù moät con raén

noùi: –Xin chaøo Hoøa thöôïng. Vò Sa-moân giaät mình nhìn xem hai beân. Raén noùi: –Thaày chôù sôï haõi, mong ngaøi vì toâi maø giaûng noùi kinh ñieån, khieán cho toâi thoaùt khoûi thaân toäi baùo naøy. Raén thöa tieáp: –Ngaøi coù bieát vua A-kyø-ñaït khoâng? Sa-moân noùi: –Coù bieát. Raén thöa: –OÂng aáy laø tieàn thaân cuûa toâi. Sa-moân noùi: –Vua A-kyø-ñaït taïo laäp chuøa thaùp, cuùng döôøng chuùng Taêng, coâng ñöùc raát lôùn, ñang ñöôïc sinh ôû coõi trôøi, do nhaân duyeân gì maø phaûi bò ñoïa vaøo loaøi naøy? Raén thöa: –Khi toâi saép cheát, ngöôøi haàu caän caàm quaït haàu, sô yù ñeå quaït rôi nhaèm maët toâi, toâi khi aáy noåi saân giaän, neân sau khi cheát phaûi ñoïa vaøo thaân raén naøy. Sa-moân lieàn vì raén maø giaûng kinh, raén moät loøng laéng nghe, roài quyeát nhòn aên trong baûy ngaøy maø cheát. Khi xaû thaân nghieäp baùo aáy thì lieàn sinh leân coõi trôøi. Vaøi thaùng sau ñoù, vò trôøi naøy mang hoa trôøi xuoáng raûi cuùng döôøng Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng. Luùc aáy ñaïi chuùng raát ngaïc nhieân, lieàn ôû trong hö khoâng coù tieáng noùi: –Toâi kieáp tröôùc laø vua A-kyø-ñaït, bò ñoïa laøm suùc sinh. Nhôø vò Sa-moân giaûng daïy Phaät phaùp, toâi ñöôïc nghe, nhôø ñoù maø ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Nay mang hoa ñeán raûi cuùng döôøng Ñöùc Phaät vaø chuùng Taêng ñeå baùo aân. Vì vaäy, chuùng ta ñoái vôùi ngöôøi ñau beänh saép cheát, khi thaân caän giuùp ñôõ phaûi coá gaéng caån thaän hoä trì taâm cuûa ngöôøi aáy. M 17- Ngaøy xöa, ôû ngïoaïi quoác coù moät ngöôøi laøm aên buoân baùn taán phaùt, tieàn cuûa vaøng baïc thaâu vaøo coù hôn ngaøn caân. Trong loøng vò aáy raát lo laéng, muoán choân giaáu döôùi ñaát nhöng sôï deá meøn, coân truøng, chuoät boï ñuïc phaù; muoán caát giaáu trong caây coû, nuùi röøng cuõng sôï choàn, caùo, con ngöôøi gaëp ñöôïc laáy maát. Laïi cuõng khoâng tin vôï con trong nhaø, anh em beân ngoaøi, chæ coøn caùch laø mang theo trong ngöôøi. Cho neân khi caàn ñi ñaâu vò aáy raát sôï maát cuûa.

Thôøi aáy, gaëp thaùng tröôøng trai, boán chuùng ñeä töû ñeán chuøa thaùp ñoát höông raûi hoa. Vò aáy xem xeùt ñaõ thaáy taát caû, laïi thaáy ôû tröôùc thaùp töï coù moät baùt lôùn, boán chuùng ñeä töû ñi nhieãu quanh thaùp, ñem tieàn cuûa, vaøng baïc, vaät baùu ñaët vaøo trong baùt aáy cuùng döôøng Tam baûo. Ngöôøi kia thaáy vaäy hoûi: –Vì sao ñem vaät baùu ñeå trong baùt naøy? Coù vò Sa-moân ñöùng gaàn ñoù ñaùp: –Ñaây goïi laø phaùt taâm boá thí ñeå ñuùc töôïng Phaät, laøm chuøa thaùp, taïo coâng ñöùc cho ngöôøi cuùng, cho neân goïi laø nôi caát giaáu vöõng chaéc, cuõng goïi laø nôi gôûi khoâng bò muïc naùt. Ngöôøi aáy nghe vaäy suy nghó, chaáp nhaän, noùi: –Ñuùng nhö lôøi ngaøi noùi. Thaät ñuùng vôùi choã mong caàu cuûa toâi. OÂng ta phaùt taâm ñem taát caû vaøng baïc ñeå vaøo trong baùt cuùng döôøng. Vò Sa-moân vì ngöôøi kia maø chuù nguyeän, laïi daïy theâm: –Toâi noùi choã caát chöùa vöõng chaéc coù nghóa laø ngöôøi coù taâm cuùng döôøng Tam baûo, phöôùc ñöùc aáy nöôùc khoâng theå laøm chìm, löûa khoâng theå ñoát, troäm cöôùp, oan gia ñeàu khoâng theå xaâm phaïm, toån haïi coâng ñöùc naøy ñöôïc. Ñaõ gieo vaøo trong kho baùu naøy roài thì khoâng bao giôø muïc naùt, hö hoaïi, ñôøi sau seõ ñöôïc gaët haùi quaû baùu gaáp traêm ngaøn vaïn laàn cuûa baùu ñaõ cuùng döôøng hoâm nay, neân goïi laø boá thí. Vò aáy nghe daïy nhö vaäy, yù ñöôïc côûi môû, vui veû voâ cuøng, töùc thôøi ôû ngay tröôùc thaùp maø ñöôïc ñaïo quaû Tu-ñaø-hoaøn. Vì vaäy neân ngöôøi

chí taâm bieát laøm phöôùc, coâng ñöùc aáy khoâng bao giôø cuøng taän, sau cuøng töï mình cuõng seõ ñöôïc ñaïo quaû giaûi thoaùt. M 18- Ngaøy xöa ôû chuøa Töôùc ly coù vò Tröôûng laõo Tyø-kheo, ñaõ ñöôïc ñaïo quaû A-la- haùn, daãn moät chuù Sa-di vaøo thaønh thaêm vieáng, y baùt naëng, thaày sai chuù Sa-di mang ñi theo sau. Chuù Sa-di ñang ñi treân ñöôøng, töï suy nghó: "Con ngöôøi sinh ra ôû ñôøi ñeàu chòu ñau khoå. Muoán thoaùt khoûi noãi khoå naøy neân phaùt taâm tu theo con ñöôøng naøo?" Laïi suy nghó: "Ñöùc Phaät thöôøng taùn thaùn Boà-taùt laø thuø thaéng, ta nay neân phaùt taâm tu haønh Boà-taùt ñaïo." Khi chuù suy nghó nhö vaäy, thaày cuûa chuù duøng Tha taâm thoâng roõ heát yù nghó kia. Vò thaày daïy chuù Sa-di: –Chuù ñem y baùt ñeán ñaây. Chuù ñem y baùt trao cho thaày. Roài thaày baûo chuù: –Ngöôi haõy ñi tröôùc ñi! Sa-di ñi tröôùc, laïi suy nghó: "Con ñöôøng tu haønh Boà-taùt ñaïo phaûi sieâng naêng, chòu khoù. Neáu coù ngöôøi xin ñaàu phaûi cho ñaàu, xin maét phaûi cho maét. Vieäc naøy raát khoù, khoâng phaûi söùc ta coù theå laøm xong, chi baèng chöùng quaû A-la-haùn ñeå mau ñöôïc lìa khoå." Vò thaày bieát chuù suy nghó nhö vaäy neân noùi vôùi chuù aáy: –Ngöôi mang y baùt ñi theo sau ta. Nhö vaäy ba laàn. Chuù aáy raát kinh ngaïc, khoâng hieåu thaày coù yù gì? Ñeán choã boùng maùt, thaày troø nghæ chaân, chuù chaép tay thöa hoûi thaày veà yù nghóa kia. Vò thaày daïy: –Ngöôi vôùi con ñöôøng tu haønh Boà-taùt, ba laàn muoán tieán leân, cho neân ta ba laàn nhöôøng cho ngöôi ñi tôùi tröôùc. Taâm ngöôi ba laàn thoaùi thaát neân ta ba laàn ñaåy ngöôi lui ra sau. Ñoù laø lyù do vaäy. Ngöôøi phaùt taâm tu haønh Boà-taùt ñaïo, coâng ñöùc kia thuø thaéng hôn ngöôøi ñöôïc ñaïo

quaû A-la-haùn. Cho duø ñaày caû ba ngaøn theá giôùi ngöôøi ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn cuõng khoâng ñuû ñeå so saùnh vaäy. M 19- Ngaøy xöa, vaøo thôøi Ñöùc Phaät Ca-dieáp, coù hai anh em ñeàu xuaát gia laøm Sa-moân. Ngöôøi anh öa trì giôùi, ngoài thieàn, moät loøng caàu ñaïo maø khoâng thích boá thí. Ngöôøi em traùi laïi öa boá thí, tu phöôùc maø khoâng chòu giöõ giôùi. Ñeán khi Ñöùc Thích-ca ra ñôøi, ngöôøi anh gaëp Phaät, xuaát gia tu hoïc. Tuy ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn maø laïi chòu baïc phöôùc, thöôøng bò naïn côm aên aùo maëc khoâng ñuû. Cuøng caùc thaày ñi khaát thöïc, maø rieâng mình thöôøng chòu ñoùi trôû veà. Trong khi ñoù ngöôøi em sinh trong loaøi voi, laø moät con voi coù nhieàu söùc maïnh, coù theå deïp tröø giaëc oaùn, ñöôïc nhaø vua meán troïng, duøng caùc moùn vaøng baïc, ngoïc baùu, chuoãi anh laïc ñeå trang ñieåm thaân cho voi. Vua coøn phong vaøi traêm hoä trong aáp phaûi cung caáp ñoà caàn duøng cho voi. Ngöôøi anh laøm thaày Tyø-kheo gaëp luùc maát muøa, ñi khaát thöïc tieáp tuïc baûy ngaøy maø khoâng ñöôïc moùn gì aên caû. Sau cuøng chæ ñöôïc moät ít moùn aên taàm thöôøng ñeå duy trì maïng soáng. Ngaøi bieát con voi cuûa vua tröôùc kia laø anh em, neân ñi ñeán thaêm, tay caàm tai voi noùi nhoû: –Ta vôùi ngöôi ñeàu coù toäi. Voi suy nghó lôøi cuûa thaày Tyø-kheo daïy, lieàn bieát ñöôïc tieàn kieáp, thaáy roõ nguyeân nhaân kieáp tröôùc cuûa mình. Töø ñoù voi raát buoàn raàu, khoâng coøn muoán aên uoáng. Ngöôøi naøi chaêm soùc voi thaáy vaäy raát sôï, ñeán taâu vôùi ñöùc vua: –Thöa, voi khoâng muoán aên uoáng, haï thaàn khoâng bieát lyù do gì. Vua hoûi ngöôøi chaêm soùc: –Tröôùc ñoù ngöôi coù thaáy ai xuùc phaïm voi khoâng? Ngöôøi chaêm soùc voi taâu: –Thöa khoâng thaáy coù

ai khaùc, chæ thaáy moät Sa-moân ñi ñeán beân voi, trong khoaûng khaéc roài ñi. Vua lieàn ra leänh cho ngöôøi ñi khaép nôi ñeå tìm vò Tyø-kheo aáy. Coù ngöôøi ôû trong röøng caây gaëp ñöôïc, lieàn daãn vò Sa-moân kia ñeán tröôùc nhaø vua. Vua hoûi Sa-moân: –Thaày ñeán beân voi cuûa traãm noùi nhöõng gì? Vò Sa-moân thöa: –Toâi khoâng noùi gì nhieàu, chæ noùi thaúng vôùi voi: "Ta cuøng ngöôi ñeàu coù toäi." Khi aáy Sa-moân lieàn thöa vôùi vua veà nhaân duyeân ñôøi tröôùc. Nghe xong, taâm vua ñöôïc tænh ngoä, lieàn thaû vò Sa-moân veà choã ôû cuûa ngaøi. Vì vaäy, ai laø ngöôøi tu phöôùc, vieäc Trì giôùi, Boá thí ñeàu phaûi thöïc haønh, chôù thieân chaáp maø coâng ñöùc khoâng ñöôïc ñaày ñuû. M 20- Ngaøy xöa coù moät thaày Tyø-kheo phaïm loãi, bò ñuoåi ra khoûi chuùng Taêng, trong loøng raát buoàn khoå, vöøa ñi vöøa khoùc. Treân ñöôøng ñi gaëp moät con quyû, noù cuõng bò phaïm phaùp, ñang bò vua trôøi Tyø-sa-moân ñuoåi. Khi aáy quyû hoûi thaày Tyø-kheo: –OÂng vì sao maø vöøa ñi vöøa khoùc nhö theá? Vò Tyø-kheo noùi: –Toâi phaïm vieäc caám cuûa chuùng Taêng neân chö Taêng ñuoåi, taát caû söï cuùng döôøng cuûa

ñaøn-vieät cho toâi ñeàu maát saïch, laïi tieáng xaáu ñoàn khaép xa gaàn, vì vaäy neân toâi buoàn khoùc. Quyû noùi vôùi thaày Tyø-kheo: –Toâi coù theå giuùp oâng tröø boû heát tieáng xaáu maø coøn ñöôïc cuùng döôøng lôùn lao. Quyû noùi tieáp: –Baây giôø oâng coù theå ngoài treân vai traùi toâi, toâi seõ vaùc oâng bay ñi treân hö khoâng, moïi ngöôøi chæ thaáy oâng maø khoâng thaáy thaân toâi. Neáu oâng ñöôïc cuùng döôøng nhieàu, neân chia cho toâi cuøng höôûng. Con quyû kia lieàn vaùc thaày Tyø-kheo bay treân khoâng, ngang qua xoùm laøng maø tröôùc ñoù thaày ñaõ bò ñuoåi. Khi aáy moïi ngöôøi thaáy ñeàu kinh haõi, quaùi laï. Hoï cho raèng vò kia ñaõ ñaéc ñaïo, cuøng nhau baøn raèng: –Chuùng Taêng khoâng naém ñöôïc tình hình neân ñaõ ñuoåi ngöôøi ñaéc ñaïo moät caùch oan uoång. Khi aáy moïi ngöôøi trong xoùm laøng cuøng ñi ñeán chuøa traùch moùc chuùng Taêng. Hoï lieàn ñi ñoùn thaày Tyø-kheo aáy trôû veà chuøa vaø ñöôïc cuùng döôøng troïng haäu hôn tröôùc. Vò Tyø-kheo aáy khi ñöôïc ñoà aên cuùng döôøng, lieàn ñem chia phaàn cho quyû, khoâng traùi vôùi lôøi höùa. Con quyû naøy laø thuoäc haï cuûa vò quan haàu cuûa Tyø-sa-moân Thieân vöông. Moät hoâm, ñang vaùc vò Tyø-kheo ñi treân khoâng, chôït thaáy vò quan haàu Tyø-sa-moân Thieân vöông ñi thaåm tra, quyû raát sôï haõi, lieàn quaêng boû thaày Tyø-kheo, ra söùc chaïy troán. Thaày Tyø-kheo bò rôi xuoáng ñaát cheát, ñaàu mình ñeàu tan naùt. Caâu chuyeän thí duï naøy khuyeân ngöôøi tu haønh neân töï noã löïc ñeå ñaït ñeán yù chí höôùng thöôïng cuûa mình, khoâng neân tìm caàu beân ngoaøi. Neáu ngöôøi tu haønh maø öa nöông töïa keû giaøu coù, theá löïc, moät mai tình theá thay ñoåi, seõ nhö thaày Tyø-kheo bò haïi kia khoâng khaùc. M 21- Ngaøy xöa, Toân giaû Muïc-kieàn-lieân cuøng ñeä töû töø nuùi Kyø-xaø-quaät ñeán thaønh Vöông xaù khaát thöïc. Toân giaû ñang ñi treân ñöôøng, ngöôùc nhìn leân hö khoâng, ñoät nhieân phaùt ra lôøi than, ngöôøi ñeä töû theo haàu thöa: –Vì nhaân duyeân gì maø thaày than? Toân giaû Muïc-lieân daïy: –Con muoán bieát, khi trôû veà gaëp Ñöùc Phaät thì ñem ra thöa hoûi. Khi thaày troø khaát thöïc xong, trôû veà choã Ñöùc Phaät ñang ngöï. Ngöôøi ñeä töû ñem vieäc Toân giaû ñaõ than khi saùng ra hoûi. Muïc-lieân ñaùp: –Ta thaáy trong hö khoâng coù moät ngaï quyû, thaân raát

lôùn, hình töôùng xaáu xa, coù baûy vieân saét troøn vaøo töø mieäng vaø xuyeân suoát xuoáng chaân, khi ra ngoaøi laïi vaøo töø mieäng, laøm cho toaøn thaân bò ñoát chaùy, ñau khoå laên loùc, loän nhaøo xuoáng roài laïi ñöùng daäy, vöøa ñöùng daäy roài laïi loän nhaøo xuoáng. Vì theá cho neân ta than. Vieäc naøy chaúng phaûi chæ coù ta thaáy, Ñöùc Theá Toân cuõng thaáy nhö vaäy. Ñeä töû hoûi: –Do nhaân duyeân gì maø ngaï quyû kia phaûi chòu ñau khoå nhö vaäy? Toân giaû Muïc-lieân daïy: –Ngöôi neân ñem vieäc naøy thöa hoûi Ñöùc Theá Toân. Ngöôøi ñeä töû lieàn ñeán baïch vôùi Ñöùc Phaät veà nhaân duyeân vieäc kia. Khi aáy Ñöùc Phaät daïy: –Con ngaï quyû naøy, ñôøi tröôùc ñaõ töøng laøm Sa-di. Gaëp luùc ñoùi keùm, chö Taêng phaûi duøng ñaäu laøm thöùc aên. Chuù Sa-di phaân chia ñoà aên cuùng döôøng chuùng Taêng, vì coù taâm

thieân vò, khi ñeán beân thaày cuûa mình coá boû theâm baûy haït ñaäu. Do taïo loãi naøy, cho neân phaûi laøm thaân ngaï quyû, chòu khoå ñau nhö vaäy. Ñöùc Phaät daïy: –Ta cuõng ñaõ thaáy, sôû dó khoâng noùi laø sôï con ngöôøi khoâng tin, phaûi maéc toäi raát naëng. Caâu chuyeän thí duï naøy cho chuùng ta thaáy: Vôùi moät ít haït ñaäu cuûa chuùng Taêng, do taâm thieân vò vì thaày chöù khoâng phaûi vì mình maø toäi kia coøn nhö vaäy. Huoáng gì Ñöùc Phaät noùi lyù Baùt-nhaõ maø chuùng ta khoâng tin, laïi coøn phæ baùng, toäi kia raát naëng, nhö toäi nguõ nghòch, phaûi chòu khoå ôû ñòa nguïc khoâng bieát bao laâu. M 22- Ngaøy xöa coù moät vò cö só, baø vôï ñang mang thai, oâng thænh Ñöùc Phaät ñeán nhaø cuùng döôøng, muoán nhôø Ñöùc Theá Toân ñoaùn thöû baø vôï cuûa oâng sau naøy sinh con, seõ laø trai hay gaùi. Ñöùc Phaät daïy: –Sau naøy baø aáy seõ sinh con trai, trang nghieâm toát ñeïp. Ñeán khi lôùn khoân, tuy ôû trong loaøi ngöôøi maø höôûng thoï caùi vui cuûa coõi trôøi. Neáu xuaát gia tu haønh seõ ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn. Vò cö só nghe Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, trong loøng khoâng tin. Sau ñoù, oâng laïi thænh nhoùm Luïc sö ñeán cuùng döôøng ñeå nhôø hoï ñoaùn thöû. Cö só noùi vôùi Luïc sö: –Tröôùc ñaây toâi ñaõ nhôø Sa-moân Cuø-ñaøm ñoaùn. Ngaøi daïy sau naøy seõ sinh con trai. Theo yù caùc ngaøi, coù phaûi baø aáy seõ sinh con trai khoâng? Luïc sö ñaùp: –Baø aáy seõ sinh con gaùi. Nhoùm Luïc sö ñoá kî vôùi Phaät phaùp, neân muoán noùi ngöôïc trôû laïi, nhöng roài hoï laïi suy nghó: “Neáu sau naøy baø aáy sinh con trai, cö só naøy seõ boû ta maø phuïng söï Cuø-ñaøm”, neân hoï duøng lôøi quyû quyeät maø noùi vôùi cö só: –Vôï oâng seõ sinh con trai, neáu sinh trai, sau naøy seõ gaëp tai hoïa hung aùc, gia ñình thaân thuoäc cuûa oâng baûy ñôøi seõ bò tuyeät dieät. Do khoâng ñöôïc toát, cho neân tröôùc ta noùi doái laø sinh con gaùi. Cö só nghe xong raát sôï haõi, khoâng bieát laøm sao. Nhoùm Luïc sö lieàn noùi vôùi cö só: –Muoán ñöôïc toát ñeïp vaø lôïi ích neân töø khöû tröôùc ñi. Nhoùm Luïc sö lieàn giaûi phaãu baø vôï cuûa cö só ñeå töø boû ñöùa beù. Muoán töø boû ñöùa beù maø traùi laïi baø meï thì bò haïi. Vôï cuûa cö só chòu ñöïng khoâng noåi phaûi cheát, coøn ñöùa beù thì khoâng sao, vì phöôùc ñöùc ñôøi tröôùc ñaõ giuùp ñöùa beù. Vò cö só mang xaùc vôï ñeán nghóa ñòa chaát cuûi hoûa thieâu. Khi ngoïn löûa ñaõ chaùy, Ñöùc Phaät daãn caùc ñeä töû ñeán nôi löûa ñang chaùy thaân cuûa baø vôï cö só ñeå xem; lieàn thaáy trong ngoïn löûa, ñöùa beù ngoài treân hoa sen, trang nghieâm toát ñeïp, hình theå traéng nhö tuyeát, Ñöùc Phaät thaáy

vaäy lieàn sai Toân giaû Kyø-vöïc boàng ñöùa beù ra. Toân giaû vaâng lôøi daïy böôùc vaøo löûa boàng ñöùa beù ra ngoaøi roài giao laïi cho oâng cö só ñeå oâng ta mang veà nuoâi döôõng. Khi chuù beù ñaõ lôùn, ñeán naêm möôøi saùu tuoåi, taøi hoa toát ñeïp hôn ngöôøi. Cö só laïi môû tieäc, saém söûa thöùc aên thænh nhoùm Luïc sö cuùng döôøng. Nhoùm Luïc sö ngoài chöa bao laâu, lieàn coù moät ngöôøi phì cöôøi. Coù ngöôøi hoûi: –Thöa, vì sao ngaøi cöôøi? Luïc sö ñaùp:

–Ta thaáy caùch ñaây naêm vaïn daëm coù moät nuùi lôùn, döôùi chaân nuùi coù suoái nöôùc chaûy, moät con khæ rôi toõm xuoáng nöôùc, vì vaäy maø ta cöôøi. Chuù beù nghe qua bieát hoï noùi doái neân laáy baùt cuûa Luïc sö boû canh vaø moùn aên ôû döôùi, laáy côm phuû leân treân, sai ngöôøi ñem baùt daâng cho hoï. Nhöõng baùt khaùc thì döôùi ñeå côm, treân ñeå ñoà aên. Khi ñaïi chuùng ñeàu thoï trai, rieâng Luïc sö giaän khoâng aên. Chuû nhaân hoûi: –Sao caùc ngaøi khoâng aên? Luïc sö ñaùp: –Khoâng coù canh laøm sao aên? Chuû nhaân hoûi: –Maét caùc ngaøi thaáy xa naêm vaïn daëm, bieát coù con khæ rôi xuoáng nöôùc, sao caùc ngaøi khoâng thaáy döôùi côm trong baùt coù canh? Khi nghe noùi vaäy, hoï töï aùi, caøng saân giaän hôn, khoâng theå aên ñöôïc lieàn ñöùng daäy ra veà. Vò cö só vaø chuù beù nhaân vieäc naøy chaám döùt khoâng phuïng söï hoï nöõa, maø töø ñaáy cö só heát loøng ñaët nieàm tin phuïng söï Tam baûo, thöôøng theo Phaät nghe phaùp, sau ñeàu ñöôïc ñaïo quaû. Caâu chuyeän thí duï naøy raát daøi, chæ ghi toùm löôïc ñeå roõ ñieàu thaät giaû laø nhö vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.